รายงานสรุปผลการศึกษา

การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย

Research and Development for Enhancement of Integrity in Thailand

เสนอต่อ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

จัดทำโดย สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย

คณะผู้วิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ที่ปรึกษาโครงการ
2. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล	นักวิจัยและหัวหน้าโครงการ
3. นางสาวสุธิดา แสงเพชร	นักวิจัย
4. นางสาวปัทมา สูบกำปัง	นักวิจัย
5. นางสาวทวิติยา สินธุพงศ์	นักวิจัย
6. นางสาวอริศรา คำตัน	นักวิจัยและผู้บริหารโครงการ
7. นางสาวกันธรัตน์ นาคศรี	ผู้ช่วยนักวิจัย
8. นายสกล สิทธิกัน	ผู้ช่วยนักวิจัย

จัดทำโดย : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

ได้รับการสนับสนุนจาก : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

กุมภาพันธ์ 2554

คำนำ

โครงการ “การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย” นี้จัดทำโดยสถาบันพระปกเกล้า และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม ทั้งนี้ โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์ความซื่อตรงของสังคมไทย เพื่อศึกษาวิจัยถึงความบกพร่องของความซื่อตรง จัดทำตัวชี้วัดความซื่อตรงของสังคมไทย พร้อมทั้งหาแนวทางเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์จริงของประเทศไทย

โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 จนถึง เดือนมกราคม 2554 และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงาน ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้ในรายงานฉบับนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมระดมความคิดเห็นทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย ขอขอบคุณพลอากาศเอกวีรวิท คงศักดิ์ และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม ที่จุดประกายความซื่อตรง ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการนี้ รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ อีกมากที่มิได้เอ่ยนาม แต่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการศึกษาครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

23 กุมภาพันธ์ 2554

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

ผลการศึกษา

1. ความหมาย ประเภท และต้นแบบของความซื่อตรง 2

1.1 ความหมายของความซื่อตรง 2

1.2 ประเภทของความซื่อตรง 2

1.2 ต้นแบบของความซื่อตรง 3

2. ข้อบกพร่องด้านความซื่อตรงในสังคมไทย 4

3. แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรง 5

4. ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดความซื่อตรง 12

4.1 ยุทธศาสตร์ความซื่อตรง 12

4.2 ตัวชี้วัดความซื่อตรง 35

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงหลักการ 40

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 42

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร 42

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป 43

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ร่างแผนยุทธศาสตร์ความซื่อตรงแห่งชาติ	13
2	ตัวชี้วัดความซื่อตรงบนพื้นฐานของลักษณะ/บทบาทในสังคม 3 กลุ่ม	37

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ข้อบกพร่องที่ทำให้สังคมไทยขาดความซื่อตรง	4
2	แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย	5
3	ภาพการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง	36
4	กลุ่มตัวชี้วัด	36
5	ตัวชี้วัดความซื่อตรงกับกลุ่มเป้าหมายและผู้รับผิดชอบในการเสริมสร้างความซื่อตรง	37
6	การวัดความซื่อตรงในระดับประเทศ	40

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สถาบันพระปกเกล้า ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม และคณะกรรมาธิการศึกษาระบบการเสริมสร้างธรรมาภิบาลและตรวจสอบการทุจริตในรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินโครงการ “การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์และความบกพร่องของความซื่อตรงของสังคมไทย เพื่อหาแนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์จริง ตลอดจนจัดทำตัวชี้วัดและแผนความซื่อตรงแห่งชาติ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้น้อมนำ “หลักราชการ” ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 และพระบรมราโชวาทเพื่อปลูกฝังความซื่อตรง ซื่อสัตย์ คุณธรรม จริยธรรม ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 รวมถึงแนวทางการเสริมสร้างความซื่อตรงแห่งชาติมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีการจัดตั้งสถาบันเพื่อการนี้เป็นประเทศแรกมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย

โครงการนี้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 ถึงเดือนมกราคม 2554 รวม 10 เดือน โดยใช้การสำรวจวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศร่วมกับการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ข้าราชการ 2) นักการเมือง/อดีตนักการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง 3) สื่อมวลชน 4) เยาวชน 5) ผู้นำชุมชน 6) นักธุรกิจ และ 7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปผล จัดทำตัวชี้วัดความซื่อตรง และแผนความซื่อตรงแห่งชาติ

ผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ความหมาย ประเภท และต้นแบบของความซื่อตรง 2) ข้อบกพร่องด้านความซื่อตรงในสังคมไทย 3) แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรง และ 4) ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดความซื่อตรง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมาย ประเภท และต้นแบบของความซื่อตรง

1.1 ความหมายของความซื่อตรง

"ความซื่อตรง" หมายถึง ประพฤติตรง ไม่เอนเอียง ไร้เล่ห์เหลี่ยม ไม่คดโกง การกระทำที่ซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา ประพฤติปฏิบัติตนสม่ำเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลัง การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

"ซื่อตรง" ตรงกับทศพิธราชธรรมข้อ "อาชวะ" คือ ซื่อตรง ทรงสัตย์ ไร้มารยา ปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจ ไม่หลอกลวง และ "อวิโรธนะ" คือ ความไม่คลาดธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่เอนเอียงหวั่นไหว

1.2 ประเภทของความซื่อตรง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ความซื่อตรงต่อตนเอง 2) ความซื่อตรงต่อผู้อื่น เช่น ซื่อตรงต่อครอบครัว หน่วยงาน ชุมชน สังคม รวมไปถึงความซื่อตรงต่อสถาบันหลัก อันได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 3) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ 4) ความซื่อตรงต่อวิชาชีพ

นอกจากนี้ในเชิงคุณลักษณะของความซื่อตรง สามารถแบ่งประเภทของความซื่อตรงออกเป็น 2 ส่วน คือ *1) ความซื่อตรงในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติ* คือ การประพฤติปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ตามหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ประพฤติตรงไป-ตรงมาทั้งต่อหน้าและลับหลัง ยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรม มีจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ กติกาทางสังคม รู้จักหน้าที่พลเมือง มีสัจจะ พูดจริงทำจริง โปร่งใสตรวจสอบได้ ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และ *2) ความซื่อตรงในเชิงจิตใจ* คือ มโนสุจริต มีจิตใจที่สุจริต สำนึกดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ความถูกต้องชอบธรรม ความยุติธรรม เที่ยงธรรมจริงใจ ไม่คดไม่งอ มีความเสมอภาค เท่าเทียมตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง ยึดมั่นในความดี ความถูกต้องชอบธรรม ไม่เบี่ยงเบนจากความจริง โปร่งใส สำนึกรับผิดชอบ มีทศพิธราชธรรม

1.3 ต้นแบบของความซื่อตรง ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความซื่อตรงเป็นที่ประจักษ์และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตามได้

อันดับแรก คือ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช**

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึง*นักการเมืองปัจจุบัน อดีตนักการเมืองในประเทศไทย* เช่น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์, นายปรีดี พนมยงค์, นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, นายชวน หลีกภัย, ร้อยตำรวจเอกปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และนายอานันท์ ปันยารชุน

นักการเมืองต่างประเทศ เช่น เหมาเจ๋อตุง, โฮจิมินท์, มหาตมะคานธี, นางอินทิรา คานธี, ดร.มหาธีร์ มูฮัมหมัด และนายเนลสัน แมนเดลา

ข้าราชการและข้าราชการเกษียณ เช่น พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร, นายสืบ นาคะเสถียร, ศ.ดร.สัญญา ธรรมศักดิ์, ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

นักบวช เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ, พระมหาวุฒิชัย (ว.วชิรเมธี), พระพยอม กัลยาโน และหลวงพ่อคูณ ปริสุทโธ

ศาสดาและเทพเจ้า พระพุทธเจ้า, พระอรหันต์ และเทพเจ้ากวนอู

บุคคลในประวัติศาสตร์ **เช่น** พันท้ายนรสิงห์ และเปาบุ้นจิ้น

2. ข้อบกพร่องด้านความซื่อตรงในสังคมไทย

สำหรับความบกพร่องด้านความซื่อตรงในสังคมไทย สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพ 1 : ข้อบกพร่องที่ทำให้สังคมไทยขาดความซื่อตรง

3. แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรง สำหรับแนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย คณะผู้วิจัยประมวลสรุปได้ดังแผนภาพ

ปัจเจกบุคคล
: เริ่มแก้ไขที่ตนเอง ขยายสู่คนรอบข้างในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ , ปรับทัศนคติและจิตสำนึกโดยใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ , ปฏิบัติตามหลักความพอเพียงและแนวพระราชดำริ ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ กติกาสังคม , ดึงพลังทางบวกมาใช้ , สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อดำรงตนเป็นคนดี

ระบบและกระบวนการ
: บูรณาการระบบ โครงสร้าง และกลไกทั้งหมดไปสู่ทิศทางเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน,รณรงค์ให้มีการนำหลักความพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่, พัฒนาระบบการศึกษาและระบบการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม, สร้างระบบและกระบวนการยกย่อง เชิดชู ดูแลคนซื่อตรง และการลงโทษผู้ที่ไม่ซื่อตรง , มีแผนพัฒนาความซื่อตรงโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบการประสานผลักดันการปฏิบัติตามแผนพัฒนาความซื่อตรง , กระบวนการปลูกฝังกล่อมเกลาในและนอกระบบ โดยใช้แบบอย่างที่ดีและกิจกรรมโดยมีเครือข่ายความซื่อตรงหรือกลุ่มคุณธรรมความซื่อตรง , พัฒนาปรับปรุงระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และบังคับใช้กฎหมายจริงจัง , แนวทางการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อตรง เป้าหมายคือความสุขของสมาชิกในสังคม

ศาสนาและวัฒนธรรม : เพิ่มบทบาทสถาบันศาสนาในการพัฒนาจิตใจด้วยหลักธรรมทางศาสนาเพื่อปลูกฝังกล่อมเกลาจิตใจ และมีการปฏิบัติตามในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้และนำกรอบวัฒนธรรมอันดีมาใช้ ประสานและเชื่อมโยงการทำงานกับครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ภาคธุรกิจเอกชน : ดำเนินธุรกิจตามหลักบรรษัทภิบาลด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม, เข้ามาร่วมสนับสนุนเพื่อการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคม
องค์กรวิชาชีพ : ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
ภาคประชาสังคม : มีส่วนร่วมเสริมสร้างสังคมแห่งความซื่อตรง

แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย

ผู้นำ : ผู้นำทุกระดับ โดยเฉพาะผู้นำประเทศควรเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการดำรงชีวิตส่วนตัวและการปฏิบัติหน้าที่การงาน
- ควบคุมกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา หรือตักเตือนเมื่อพบว่ามีการกระทำผิดหรือไม่ถูกต้อง
- ให้การยกย่องเชิดชูคนดีที่ซื่อตรง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการทำดี
- สร้างระบบการตรวจสอบผู้นำด้วยกฎทางสังคมควบคู่กับกฎหมาย จารีตประเพณี และศีลธรรมจรรยา

โครงสร้าง/สถาบัน

ครอบครัว : ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนขัดเกลา พร้อมยกตัวอย่างและมีกิจกรรมร่วมในครอบครัว , ปลูกฝังระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ซื่อตรง โดยใช้หลักธรรมทางศาสนา , การสร้างครอบครัวเข้มแข็งและครอบครัวอบอุ่น

สถาบันการศึกษา : ปฏิรูประบบการศึกษาและระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนา “ความรู้คู่คุณธรรม” โดยใช้หลักธรรมทางศาสนา, สร้างครูต้นแบบ, หลักสูตรการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ และกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อตรง ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และยึดประโยชน์สาธารณะ , ยกระดับกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติตามกรอบคุณธรรม ความซื่อสัตย์ซื่อตรง กฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกา มารยาทของสังคม

หน่วยงานของรัฐ : รัฐบาลเป็นเจ้าภาพการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อตรงโดยผ่านนโยบายสาธารณะ, ผลักดันวาระแห่งชาติและประชาชน รณรงค์ส่งเสริมความซื่อตรงในทุกภาคส่วนเริ่มโดยหน่วยงานของรัฐและขยายผลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม และสื่อมวลชน , ค้นหาองค์กรต้นแบบและบุคคลต้นแบบ บูรณาการและพัฒนาศักยภาพองค์กรตรวจสอบ

สื่อมวลชน : ปฏิรูปสื่อให้เป็นสื่อสร้างสรรค์ทำหน้าที่สื่อสารกับสาธารณะเพื่อการสร้างสังคมคุณธรรมความซื่อตรง , มุ่งเน้นนำเสนอข้อมูลความรู้ และการยกย่องเชิดชูคนดีที่ซื่อตรงสื่อทุกประเภททุกระดับรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกความซื่อตรงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การเรียนรู้ต่อสังคม , ทำหน้าที่สื่อสารกับสังคมโดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งรัด

ภาพ 2 : แนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย

จากผลการศึกษาดังที่กล่าวมาข้างต้น การที่ประเทศไทยจะก้าวไปสู่การเป็นสังคมแห่งความซื่อตรงได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เราคนไทยทั้งชาติต้องทบทวนบทเรียน หรือสำรวจสภาพปัญหา สาเหตุหรืออุปสรรคที่มีผลต่อความบกพร่องของความซื่อตรงของสังคมไทยเสียก่อนจึงจะสามารถค้นหาแนวทางการเสริมสร้างความซื่อตรงต่อไปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ในการนี้ คณะผู้ศึกษาพบว่าสังคมไทยมีปัญหาและมีความบกพร่องในความซื่อตรงที่ดำรงอยู่ในทุกภาคส่วน ในทุกกลุ่มทุกภาคส่วน โดยที่ความไม่ซื่อสัตย์ซื่อตรงของผู้นำหรือบุคลากรทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น จะถูกสะท้อนออกสู่สังคมหรือสาธารณะมากกว่าบุคคลทั่วไป ในขณะที่บุคคลดังกล่าวแม้ได้กระทำความผิด กระทำการอันไม่ซื่อสัตย์ซื่อตรง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วไม่ได้รับการลงโทษ ทั้งทางกฎหมาย และการลงโทษทางสังคมแต่อย่างใด

สถาบันหลักของสังคมทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาขาดความเข้มแข็งในการปลูกฝังหล่อหลอมกล่อมเกลาสมาชิกในสังคม ด้วยสาเหตุหลักจากการขาดแบบอย่างที่ดีจากผู้นำ ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบยังไม่เอื้อและไม่เหมาะสม อีกทั้งขาดพลังในการปลูกฝัง กล่อมเกลาคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ซื่อตรง ทำให้ไม่สามารถพัฒนา “ความรู้คู่คุณธรรม” ได้อย่างแท้จริง

หลักธรรมทางศาสนา ทุกศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ฮินดู ฯลฯ ศาสนิกชนยังมิได้นำมาใช้ประพฤติปฏิบัติในวิถีชีวิตจริง รวมไปถึงแนวพระราชดำริ และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แม้ประชาชนให้การเคารพสักการะและเทิดทูลพระองค์ท่านอย่างสูงสุด แต่การยึดถือและปฏิบัติตามก็ยังคงมีในสัดส่วนที่น้อยมาก ทั้งแนวคิดหรือหลักความพอเพียงและกระแสพระราชดำรัสในเรื่องความซื่อสัตย์ความซื่อตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ซึ่งพระราชทานแก่ผู้นำและบุคลากรในทางการเมืองการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดินที่มีอำนาจรัฐอยู่ในมือนั้น มีจำนวนมากตลอดรัชสมัยของพระองค์ท่านดังที่ได้นำเสนอไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

นอกจากนี้ “หลักราชการ” ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 ซึ่งมีสาระโดยสรุปได้ว่าข้าราชการมีแต่เพียงความรู้เท่านั้นไม่พอ จำเป็นต้องมี “คุณวิเศษ” 10 ประการด้วย โดยที่ “ความซื่อตรงต่อหน้าที่” และ “ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป” นั้น เป็น 2 ใน 10 ข้ออันเป็นคุณลักษณะของข้าราชการที่ดี อย่างไรก็ตาม นับถึงปัจจุบันก็ 97 ปีล่วงมาแล้วที่ภาคราชการไทยยังคงถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์

ว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติและส่วนรวมอยู่เป็นจำนวนมาก

องค์กรวิชาชีพที่รวมตัวกันตามสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ยังขาดความเข้มแข็งในการควบคุมกำกับดูแลสมาชิก หรือที่ร้ายแรงยิ่งกว่านั้นในบางกรณีอาจช่วยเหลือกันเองในกลุ่มวิชาชีพอีกด้วย เมื่อมีการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

ในภาคส่วนอื่น ๆ ที่น่าจะได้เข้ามามีส่วนในการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทยไม่โดยตรงก็โดยอ้อม อาทิเช่น ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน ก็ยังถูกตั้งคำถามในความซื่อตรงอยู่ไม่น้อย อีกทั้ง ยังขาดปัจจัยที่เอื้อให้ทั้งสองภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือพัฒนาสังคมไทยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐได้

สังคมไทยยังขาดต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้นำในทุกระดับรวมไปถึงการขาดระบบและกระบวนการยกย่องเชิดชูดูแลคนดีที่ซื่อตรง และการให้การศึกษาและการเรียนรู้ในสังคม โดยสถาบันหลักของสังคม หน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งสื่อมวลชนยังมิได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรมความซื่อตรง ซึ่งทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่ได้ให้คุณค่ากับ “ความซื่อตรง” นับตั้งแต่ผู้นำระดับสูงของประเทศ ไปจนถึงปัจเจกชนหรือบุคคลธรรมดาที่พบว่ามีความบกพร่องในเชิงศีลธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ซื่อตรง เนื่องจากขาดภูมิคุ้มกัน หรือขาดวุฒิภาวะที่จะใช้วิจารณญาณหรือสติไตร่ตรองหาเหตุผลได้ด้วยตนเอง ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัยและไม่เคารพกฎหมายบ้านเมือง กฎเกณฑ์ กติกา และมารยาทของสังคม ซึ่งอาจเป็นไปเพราะขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแท้จริง แต่ยังมีส่วนใหญ่ที่ประพฤติปฏิบัติตนในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากความซื่อสัตย์ซื่อตรง โดยไม่รู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ควรละเว้น แต่กลับรู้สึกดีหากทำเช่นนั้นได้ก็แสดงให้เห็นได้ว่าตนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญหรือพิเศษมากกว่าคนอื่น ๆ

ประกอบกับการมีทัศนคติและวัฒนธรรมบางประการที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเสริมสร้างความซื่อตรง เช่น การยอมรับการทุจริตคอรัปชั่นหรือความไม่ซื่อสัตย์ซื่อตรงได้หากมีการพัฒนาประเทศด้วย หรือระบบอุปถัมภ์ ระบบพวกพ้องที่ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากกรอบของกฎหมาย รวมถึงหลักแห่งความถูกต้องชอบธรรม

โดยสรุปจึงอาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยยังขาดปทัสฐาน หรือบรรทัดฐาน หรือ นอร์ม (Norm) ที่เป็นแบบแผน กฎเกณฑ์ หรือเกณฑ์กลางที่สังคมให้การยอมรับร่วมกัน มีการ

ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดหรือนำมาใช้อ้างอิงเพื่อความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องในคุณธรรมความซื่อตรงดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ในส่วนของแนวทางที่จะทำให้สังคมไทยมีการพัฒนาในด้านความซื่อตรงได้นั้น คณะผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงหลักการดังต่อไปนี้

การใช้กระบวนการเสริมสร้างและกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) ที่สถาบันหลักของสังคม อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา ซึ่งเรียกโดยรวมว่า “บวร” ต้องร่วมแรงร่วมใจกันในการปลูกฝัง เสริมสร้าง และกล่อมเกลาสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนของชาติ โดยใช้เครื่องมือคือหลักธรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามดั้งเดิมที่เคยมีอยู่

นอกจากนี้ ศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ท่านได้พระราชทานแนวพระราชดำรัสหรือพระราชดำริเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ซื่อตรงและหลักความพอเพียงที่ประชาชนทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถน้อมนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่การงานได้ จำต้องมีกระบวนการรณรงค์ส่งเสริมและผลักดันโดยมีผู้นำประเทศและหน่วยงานภาครัฐเป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายความซื่อตรงที่เป็นอาสาสมัครจากทุกภาคส่วน

“หลักราชการ” ซึ่งเป็น “คุณวิเศษ” 10 ประการ ของข้าราชการไทย ต้องถูกรื้อฟื้นและนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการ โดยเฉพาะข้อที่ว่า “ความซื่อตรงต่อหน้าที่” และ “ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป” ต้องมีผลต่อการปฏิบัติราชการและการประเมินผลงานเพื่อสร้างองค์กรต้นแบบในภาครัฐ และสร้างบุคคลต้นแบบในภาคราชการไทย และเชื่อมโยงกับผู้นำประเทศที่ต้องเป็นแบบอย่างความซื่อตรง และดำเนินนโยบายสาธารณะหรือสร้างเจตจำนงทางการเมือง (political will) เพื่อทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความซื่อตรง

“ต้นแบบที่ดี” จากผู้นำประเทศและผู้นำในสถาบันต่างๆ ทั้งผู้นำครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำสังคม หรือผู้นำองค์กร นับเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างความซื่อตรง เพราะต้นแบบที่ดีหรือแบบอย่างที่ดีนั้นมีคุณค่ามากกว่าคำสอนด้วยวาจา ดังตัวอย่างเช่น พ่อแม่ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนบุตรธิดาให้ซื่อสัตย์ซื่อตรง แต่ตนเองยังคงขับรถฝ่าฝืนกฎจราจร จ่ายค่าแป๊ะเจี๊ยะหรือวิ่งเต้นเส้นสายเพื่อให้บุตรธิดาได้เข้าโรงเรียนหรือเข้าทำงาน ต้นแบบที่ไม่ดีซึ่งพบได้ในชีวิตประจำวันเช่นนี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมากกว่าการอบรมสั่งสอนด้วยวาจา

การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้นำประเทศนั้น ควรต้องเป็นต้นแบบความซื่อตรงทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการปฏิบัติงานในหน้าที่การบริหารประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นแบบอย่างในด้านความซื่อตรงต่อตนเอง ซื่อตรงต่อผู้อื่น ซื่อตรงต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อสังคม ซื่อตรงต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งแสดงให้ปรากฏได้ด้วยการจัดทำนโยบายสาธารณะหรือการสร้างและผลักดันเจตจำนงทางการเมือง (political will) ต่อสาธารณะเพื่อทำให้เกิดหลักประกันและความมั่นใจของสังคมว่าผู้นำประเทศ รวมทั้งเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐจะเป็นส่วนแรกในการพัฒนาความซื่อตรงในภาครัฐก่อนภาคส่วนอื่น ๆ และต้องรับผิดชอบเป็นแกนหลักในการประสานเชื่อมโยง สร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้ภาคส่วนอื่น ๆ ร่วมในการเสริมสร้างความซื่อตรง ภายในกรอบหรือขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ทั้งนี้ เมื่อเหลียวไปมองประเทศเพื่อนบ้านเช่นมาเลเซียก็พบว่าเจตจำนงทางการเมืองของผู้นำประเทศมีความโดดเด่นมาก มีผลทำให้เกิดการขับเคลื่อนผลักดันเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมมาเลเซีย โดยเริ่มต้นจากผู้นำประเทศและหน่วยงานภาครัฐ และมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่น ๆ มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการประสานงานเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง มีแผนพัฒนาความซื่อตรงระดับชาติ และแผนปฏิบัติการแยกย่อยไปในแต่ละภาคส่วนเพื่อความสอดคล้องกับพันธกิจและภาระหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน

ในขณะที่กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของต่างประเทศนั้น องค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดสัมฤทธิผลในทางปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการศึกษา ศาสนา การหล่อหลอมกล่อมเกลา แบบอย่างที่ดีจากผู้นำ วัฒนธรรมการชมมากกว่าการติ โดยที่พบว่าคนศรีลังกา ไต้หวัน ฟินแลนด์ เยอรมัน สวิสเซอร์แลนด์ และนิวซีแลนด์มีคุณลักษณะโดดเด่นในด้านความซื่อสัตย์ซื่อตรง ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมเป็นหลัก

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาของประเทศเกาหลี ไต้หวัน เวียดนาม ศรีลังกา อินเดีย ฟินแลนด์ เยอรมัน สวิสเซอร์แลนด์ แคนาดา และนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญในการหล่อหลอมกล่อมเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเยาวชน ซึ่งการถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมผ่านสถาบันการศึกษานั้น มีทั้งการจัดหลักสูตรให้มีรายวิชาด้านศาสนาโดยตรง หรือวิชาอื่นที่มุ่งสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ ส่วนประเทศที่ประชากรนับถือศาสนาหลากหลาย หรือเป็น Secular State เช่น อินเดีย จะไม่สอนวิชาศาสนาโดยตรง แต่จะมีวิชาว่าด้วยพลเมืองดี วิชาปรัชญาชีวิต อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนได้ผลดีในหลายประเทศนั้น เป็นการสอน

ผ่านกระบวนการกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง สอนให้คิดวิเคราะห์หาเหตุผลด้วยวิจารณญาณ การยอมรับความแตกต่างและการเคารพสิทธิผู้อื่น

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในศรีลังกาเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีการเชื่อมเข้ากับการศึกษาในระบบโดยนักเรียนที่จบจากโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์จะได้รับคะแนนพิเศษ 10 คะแนนในการเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย ในขณะที่ครูเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมมีประกาศนียบัตรรับรอง ทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาเด็กเยาวชนด้วยจิตสาธารณะ เพราะไม่มีค่าตอบแทน มีเพียงการยกย่องให้เกียรติอย่างเป็นรูปธรรมต่อสาธารณะ ซึ่งศรีลังกาและไต้หวันนับเป็นประเทศที่ใช้วัฒนธรรมการชมการยกย่องให้เกียรติเพื่อกล่อมเกลาคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

ในขณะที่ประเทศไต้หวันนั้น สื่อสารมวลชนมีบทบาทในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของสังคมอย่างมาก อีกทั้งยังมีองค์กรคุณธรรมที่ทำงานบริการสาธารณะและรณรงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำนวนมากทั้งในและนอกประเทศ

เกาหลีใต้เป็นประเทศที่โดดเด่นในด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำประเทศ กล่าวได้ว่าผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งมีการจัดทำนโยบายสาธารณะที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่ไปกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายการปฏิรูปการศึกษา มีผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยี โดยไม่เกิดภาวะตกต่ำหรือความแข็งกระด้างด้านจิตใจ นอกจากนี้มีการหล่อหลอมกล่อมเกลาที่เกิดขึ้นในครอบครัวผ่านการอบรมสั่งสอนและแบบอย่างที่ดีจากผู้นำครอบครัว เมื่อเข้าสู่โรงเรียนมีหลักสูตรที่เน้นให้คิดวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล มีการอภิปรายถกเถียงจากประสบการณ์และกรณีศึกษา จึงไม่น่าแปลกใจที่สังคมเกาหลีใต้มีความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดสูงมาก รู้ผิดชอบชั่วดี โดยเฉพาะผู้นำประเทศที่มีความบกพร่องในคุณธรรมจริยธรรมไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งหรือในสังคมได้ ดังที่ปรากฏว่ามีการลาออกหรือฆ่าตัวตาย หากปรากฏต่อสาธารณะว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย ศีลธรรมจรรยา แม้ว่าบางกรณีจะไม่มีใบเสร็จหรือเป็นการกระทำของบุคคลในครอบครัวก็ตาม

กระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมในเกาหลีใต้ มีเครื่องมือหลักอีกประการ คือ หลักคำสอนของขงจื๊อ ซึ่งทำให้ชาวเกาหลีใต้มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเคร่งครัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้ว่าชาวเกาหลีใต้เป็นคนที่มีความซื่อตรงทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่การงาน

ในส่วนของสังคมไทยนั้น แม้ว่าจะพบความบกพร่องในความซื่อตรงดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ยังมีจุดแข็งที่ทำให้มีโอกาสที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ คือการที่กลุ่มตัวอย่างสะท้อนทัศนะว่าในการเสริมสร้างความซื่อตรงนั้นต้องเริ่มปฏิบัติที่ตัวเราเอง โดยประพฤติตนให้เป็นคนซื่อตรงต่อตนเองและซื่อตรงต่อหน้าที่ และพยายามขยายผลสู่บุคคลที่อยู่รอบข้าง เช่น สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งนับเป็นกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) ที่ทรงประสิทธิภาพมากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นต้องมิใช่การมอบหมายภาระและความรับผิดชอบไปที่บุคคลหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว และต้องไม่มอบหมายให้เป็นภาระของ “เด็กและเยาวชน” ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ใหญ่คงยากต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเสียแล้ว เพราะเด็กและเยาวชนคงไม่สามารถเป็นคนซื่อสัตย์ซื่อตรงได้อย่างแน่นอน หากอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยผู้ใหญ่ที่ทุจริตคดโกง ไร้ซึ่งความซื่อสัตย์ซื่อตรง กระบวนการอบรมสั่งสอน การกล่อมเกลาทางสังคมคงล้มเหลวและไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงอย่างแน่นอน

การสร้างสังคมที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความซื่อตรง โดยเบื้องต้นต้องมีระบบการศึกษาและสร้างกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของคนในสังคม ให้มีความเชื่อและยอมรับปทัสฐาน หรือบรรทัดฐาน (Norm) ด้านความซื่อตรงเช่นเดียวกัน ทำให้สังคมมีแบบแผนความประพฤติหรือเกณฑ์กลางด้านความซื่อตรงที่เป็นมาตรฐานกลาง และมีการสร้าง “ระบบและกระบวนการยกย่องเชิดชูดูแลคนดีที่ซื่อตรงอย่างเป็นรูปธรรม” ในขณะเดียวกันต้องมีการพัฒนาปรับปรุงระบบและกระบวนการลงโทษผู้ที่กระทำผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาและมารยาทของสังคมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การลงโทษทางกฎหมายและการลงโทษทางสังคมต้องมีผลทำให้สมาชิกของสังคมเกรงกลัว ไม่กล้าละเมิดหรือฝ่าฝืน

ในขณะที่สื่อมวลชนต้องปรับบทบาทเป็นสื่อสร้างสรรค์ โดยการทำหน้าที่สื่อสารกับสังคมตามหลักจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด นำเสนอข้อมูลความรู้และการยกย่องเชิดชูคนดีที่ซื่อสัตย์ซื่อตรง รวมทั้งกล้าตีแผ่ความไม่ดีและคนที่ไม่ซื่อสัตย์ซื่อตรง รณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกความซื่อตรงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะสื่อเป็นกลไกหลักที่มีความสำคัญต่อการชี้แนะชี้นำสังคม หากสื่อไม่แสดงบทบาทดังกล่าวแล้ว การอบรมกล่อมเกลาในครอบครัวและในสถาบันการศึกษาคงจะบรรลุผลสำเร็จได้ยาก

ภาคส่วนที่ควรเข้ามาเป็นฝ่ายสนับสนุนให้กระบวนการพัฒนาและเสริมสร้างความซื่อตรงให้บรรลุผลสำเร็จได้ ประกอบด้วย ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน และการสร้าง

ภาคีเครือข่ายความซื่อตรงซึ่งนอกจากเป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความซื่อตรงแล้ว ยังช่วยเป็นการรณรงค์ขยายผลออกไปในวงกว้าง และช่วยติดตามสอดส่องดูแลและให้การปรึกษาหารือในด้านความซื่อตรงอีกด้วย

4. ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดความซื่อตรง

4.1 ยุทธศาสตร์ความซื่อตรง เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความซื่อตรง คณะผู้วิจัย ได้จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งได้ข้อสรุปวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้ว่า “เราจะก้าวไปสู่การเป็นสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อตรง อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วนของสังคม สามารถตรวจสอบได้ ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึก ค่านิยมที่มีมาตรฐานความซื่อตรงสูง ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในภูมิภาคเอเชียและระดับโลก”

โดยแผนความซื่อตรงแห่งชาติที่จัดทำขึ้น ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 9 ประการ ซึ่งมุ่งเน้นที่การปลูกจิตสำนึกของประชาชน ให้ความรู้ที่ถูกต้องเรื่องความซื่อตรง จัดทำแผนและนำไปสู่ การปฏิบัติที่เป็นจริง ทั้งนี้ต้องมีการสร้างเครือข่าย ในการดำเนินงาน และมีการติดตามประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 1	การเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของคนในสังคม
ยุทธศาสตร์ที่ 2	การเสริมสร้างความซื่อตรงในสถาบันการศึกษา
ยุทธศาสตร์ที่ 3	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
ยุทธศาสตร์ที่ 4	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันศาสนา
ยุทธศาสตร์ที่ 5	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง
ยุทธศาสตร์ที่ 6	การเสริมสร้างความซื่อตรงในภาคธุรกิจเอกชน
ยุทธศาสตร์ที่ 7	การเสริมสร้างจริยธรรมของสถาบันสื่อสารมวลชน
ยุทธศาสตร์ที่ 8	การบริหารจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ยุทธศาสตร์ที่ 9	การเพิ่มบทบาทภาคีเครือข่ายและพัฒนากลไกทางสังคมเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง

แต่ละยุทธศาสตร์จะมีกลุ่มเป้าหมายและผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนที่แตกต่างกัน แต่หากบูรณาการแล้วจะครบถ้วนทุกภาคส่วน ซึ่งจะส่งผลให้สังคมไทยเกิดความซื่อตรงได้ในที่สุด

ตาราง 1 แผนยุทธศาสตร์ความซื่อตรงแห่งชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
1. การเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของคนในสังคม	1) เพื่อให้มีจิตสำนึกและค่านิยมแห่งความซื่อตรง 2) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ มีความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติในเรื่องความซื่อตรงอยู่ในตนเอง 3) รักษาและฟื้นฟูค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย	1) พัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรม	1.1) ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อกระตุ้นให้คนทุกวัยมีส่วนร่วมในการประสานประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม 1.2) จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโดยใช้ความรู้คู่คุณธรรม 1.3) พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควบคู่กับการสร้างครูต้นแบบให้เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อบ่มเพาะความดีงามแก่เยาวชน	1) คนในสังคมมีจิตสำนึกและตระหนักรู้และยึดถือปฏิบัติตามแนวทางความซื่อตรง 2) มีองค์ความรู้เชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) มีผู้ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์มากขึ้น	1) ประชาชนทั่วไป 2) ภาคประชาสังคม	1) สถาบันครอบครัว 2) สถาบันการศึกษา 3) สถาบันศาสนา 4) สถาบันการเมืองการปกครอง 5) สถาบันสื่อสารมวลชน 6) องค์กรธุรกิจเอกชน 7) องค์กรพัฒนาเอกชนภาคประชาสังคมและชุมชน 8) กระทรวงวัฒนธรรม 9) สื่อมวลชน
		2) สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกช่วงวัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่น	2.1) พัฒนาแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 2.2) ส่งเสริมให้ผู้รู้และปราชญ์ท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญา คุณค่าเดิมสู่คนรุ่นใหม่ 2.3) พัฒนาคนให้เหมาะสมตามวัย ทั้งสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ 2.4) เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถทั้งระดับพื้นฐานและวิชาชีพ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพและการมีงานทำ 2.5) รักษาและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย 2.6) จัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะของบิดามารดาสำหรับกล่อมเกลาบุตรหลานให้เป็นคนซื่อตรง	1) มีฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมมากขึ้น 2) ประชาชนมีการพัฒนาทางอารมณ์ในระดับดีสมวัย 3) ประชาชนมีสัมมาอาชีพถ้วนหน้า 4) วัฒนธรรมที่ดีงามได้รับการฟื้นฟูและถ่ายทอดสู่คนรุ่นต่อไป 5) มีหลักเกณฑ์ในการพัฒนาทักษะและมีผู้เข้ารับการอบรม 6) เยาวชนไทยมีความซื่อตรง	1) ประชาชนทั่วไป	1) กระทรวงวัฒนธรรม 2) สถาบัน การศึกษา 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
1. การเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของคนในสังคม	1) เพื่อให้มีจิตสำนึกและค่านิยมแห่งความซื่อตรง 2) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ มีความเข้าใจและยึดถือปฏิบัติในเรื่องความซื่อตรงอยู่ในตนเอง 3) รักษาและฟื้นฟูค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย	3) สร้างองค์ความรู้	3.1) รวบรวมถอดบทเรียนคนดีที่หลากหลายสาขาอาชีพในทุกระดับของสังคม และจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ 3.2) ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในทุกองค์กรที่หลากหลายสาขาอาชีพในทุกระดับของสังคม	1) มีฐานข้อมูลคนดีที่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะ 2) ประชาชนมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยทั้งสำนึกและพฤติกรรม	1) ประชาชนทั่วไป	1) รัฐบาล 2) กระทรวงวัฒนธรรม 3) สื่อมวลชน 4) ภาคประชาสังคม 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
		4) เสริมสร้างให้ผู้นำในสถาบันหลักของสังคมสามารถเป็นแบบอย่างด้านความซื่อตรง	4.1) ยกย่อง เชิดชู ผู้นำทุกระดับในสถาบันหลักของสังคมที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสถาบันหลักนั้น ๆ 4.2) ใช้กระบวนการทางสังคมกดดันผู้นำที่ประพฤติมิชอบ ไม่โปร่งใส ไม่ซื่อสัตย์ซื่อตรง	1) มีการยกย่องเชิดชูคนดีในหน่วยงานต่าง ๆ 2) มีชุมชนที่กำหนดมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการประพฤติมิชอบ ไม่โปร่งใส และไม่ซื่อสัตย์ ซื่อตรง	1) ประชาชนทั่วไป 2) ภาคประชาสังคม 3) หน่วยงานรัฐ 4) ภาคเอกชน 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1) รัฐบาล 2) ภาคประชาสังคม 3) องค์กรพัฒนาเอกชน 4) ภาคเอกชน 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
2. การเสริมสร้างความซื่อตรงในสถาบันการศึกษา	1) เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและมีค่านิยมความซื่อตรงในตนเอง 2) เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีความตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	1) จัดการศึกษาในระบบและนอกระบบรวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้ความรู้คู่คุณธรรม 2) จัดการความรู้ “ความซื่อตรง” ของคนต้นแบบเพื่อเผยแพร่สื่อสาธารณะ	1.1) กำหนดสาระเรื่องความซื่อตรงไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในทุกระดับการศึกษา 1.2) สร้างแรงจูงใจโดยการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างนวัตกรรมด้านความซื่อตรงแก่เด็กและเยาวชน 1.3) ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมร่วมกับชุมชน 1.4) ส่งเสริมให้มีเยาวชนคนต้นแบบควบคู่กับครูต้นแบบ 1.5) ถอดบทเรียนคนต้นแบบและครูต้นแบบเพื่อใช้เผยแพร่สู่สาธารณะและนำไปสู่การยกย่องเชิดชู	1) มีสาระ “ความซื่อตรง” อยู่ในหลักสูตรทุกระดับการศึกษา 2) มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านความซื่อตรงในกลุ่มเยาวชนจากหน่วยงานต่าง ๆ และมีนวัตกรรม “ความซื่อตรง”ของเด็กและเยาวชน 3) มีกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมเรื่องความซื่อตรงร่วมกับชุมชนและเยาวชนมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ปัญหา 4) มีฐานข้อมูลเยาวชนต้นแบบและครูต้นแบบเรื่องความซื่อตรง 5) มีชุดความรู้ “ความซื่อตรง”	1) สถาบันการศึกษาในระบบทุกระดับ 2) แหล่งเรียนรู้/สถาบันการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ชุมชน/ท้องถิ่น	1) กระทรวงศึกษาธิการ 2) องค์กรชุมชน 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว	1) เพื่อให้สถาบันครอบครัวมีบทบาทในการบ่มเพาะ/ขัดเกลาความประพฤติอันดีงามและความซื่อตรงให้แก่สมาชิกในครอบครัว 2) เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียง	1) เพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ของคนต่างวัยในครอบครัวเพื่อเป็นการกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนมีวินัย ซื่อสัตย์กตัญญู เอื้ออาทรและมีความรับผิดชอบต่อสังคม	1.1) ส่งเสริมให้ครอบครัวใช้เวลาที่มีคุณค่าร่วมกันเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมแห่งความซื่อตรงกับสมาชิกในครอบครัว 1.2) พัฒนากิจกรรมที่ครอบครัวในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง 1.3) ยกย่อง เชิดชู ดูแลบุคคลและครอบครัวตัวอย่างในชุมชน และเผยแพร่สู่สาธารณะ	1) ครอบครัวมีความสุขและลดปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว 2) เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม 3) มีทำเนียบบุคคลตัวอย่างและครอบครัวตัวอย่างในชุมชน	1) ครอบครัว 2) ชุมชน/ท้องถิ่น	1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) กระทรวงวัฒนธรรม 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย 5) ภาคประชาสังคม 6) องค์กรพัฒนาเอกชน 7) สื่อสารมวลชน
		2) สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความพอเหมาะพอควร รู้จักประหยัด อดออม และมีวินัยในการใช้จ่าย	2.1) สร้างความรู้ความเข้าใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 2.2) ส่งเสริมให้จัดทำบัญชีครัวเรือน (ใช้จ่ายอย่างมีสติ) 2.3) ส่งเสริมการออม (ออมเงิน ออมใจ ออมคน ออมทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	1) สมาชิกในครอบครัวรู้และเข้าใจแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปฏิบัติได้จริง 2) มีการทำบัญชีครัวเรือนในชุมชนต่าง ๆ 3) มีการออมในครอบครัว	1) ครอบครัว	1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว	1) เพื่อให้สถาบันครอบครัวมีบทบาทในการบ่มเพาะ/ขัดเกลาความประพฤติอันดีงามและความซื่อตรงให้แก่สมาชิกในครอบครัว 2) เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียง	3) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการดูแลสมาชิกในครอบครัวและการจัดการปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน	3.1) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในครอบครัวโดยการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกัน การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว การเรียนรู้พัฒนาการตามวัย	1) มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน	1) ครอบครัว	1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
			3.2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประสบปัญหา เช่น มีศูนย์ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และส่วนกลาง	1) มีผู้รู้จักและมาใช้บริการศูนย์	1) ครอบครัว	1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันศาสนา	1) เพื่อให้ศาสนาแต่ละศาสนาสามารถเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางของคนในสังคม	1) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องความซื่อตรงบนพื้นฐานของแก่นแกนของแต่ละศาสนา และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน	1.1) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่นแท้ของแต่ละศาสนาที่หลากหลายในสังคมนั้น ๆ	1) สมาชิกในสังคมมีความสามารถและฉลาดทางอารมณ์ในการปรับตัวรับกับสถานการณ์ปัญหา	1) สถาบันและบุคลากรทางศาสนาทุกศาสนา 2) สถาบันการศึกษา 3) ชุมชน/ท้องถิ่น	1) กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) สถาบันการศึกษา 4) ผู้นำศาสนา 5) สถาบันศาสนาต่าง ๆ
			1.2) ส่งเสริมการเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และชุมชน	1) มีกิจกรรมร่วมระหว่างชุมชน “บ้าน วัด โรงเรียน”	1) สถาบันและบุคลากรทางศาสนาทุกศาสนา 2) สถาบันการศึกษา 3) ชุมชน/ท้องถิ่น	1) กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) สถาบันการศึกษา 4) ผู้นำศาสนา 5) สถาบันศาสนาต่าง ๆ
			1.3) ส่งเสริมการใช้แก่นแท้ของศาสนาในการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวเพื่อรับสภาพความเปลี่ยนแปลง	1) ประชาชนสามารถใช้หลักศาสนาในการปฏิบัติตัวให้มีความซื่อตรงได้	1) สถาบันและบุคลากรทางศาสนาทุกศาสนา 2) สถาบันการศึกษา 3) ชุมชน/ท้องถิ่น	1) กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) สถาบันการศึกษา 4) ผู้นำศาสนา 5) สถาบันศาสนาต่าง ๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	1) ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการบ้านเมืองทุกระดับ	1.1) ส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	1) ข้อร้องเรียนเรื่องทุจริต คอรัปชั่นลดลง 2) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของรัฐมีมากขึ้น	1) นักการเมืองทุกระดับ 2) ชุมชน/ท้องถิ่น 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สื่อสารมวลชน 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน
			1.2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการบ้านเมืองทุกระดับ	1) ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น	1) นักการเมืองทุกระดับ 2) ชุมชน/ท้องถิ่น 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สื่อสารมวลชน 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน
		2) การพัฒนากลไกทางการเมืองที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความซื่อตรง	2.1) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมที่เน้นการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	1) ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนและยึดมั่นในกระบวนประชาธิปไตย 2) เกิดความร่วมมือในการเฝ้าระวังทางสังคม	1) นักการเมืองทุกระดับ 2) ชุมชน/ท้องถิ่น 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สื่อสารมวลชน 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน
			2.2) ส่งเสริมให้มีศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรงเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของบ้านเมือง	1) มีศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรงและมีกิจกรรมในการเสริมสร้างความซื่อตรงตลอดจนตรวจสอบนักการเมือง	1) นักการเมืองทุกระดับ 2) ชุมชน/ท้องถิ่น 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สื่อสารมวลชน 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	2) การพัฒนากลไกทางการเมืองที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความซื่อตรง	2.3) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม รับรู้ เข้าใจ ในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย	1) ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตน	1) นักการเมืองทุกระดับ 2) ชุมชน/ท้องถิ่น 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สื่อสารมวลชน 3) ภาคประชาสังคม 4) องค์กรธุรกิจเอกชน 5) สถาบันพระปกเกล้า
			2.4) ปรับปรุงระบบกฎหมายที่ล้าสมัยไม่เอื้อและไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง	1) มีกฎหมายที่เหมาะสมต่อการเสริมสร้างความซื่อตรงและบังคับใช้ได้จริง	1) ประชาชนทั่วไป	1) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย 2) รัฐบาล 3) สส. สว.
			2.5) พัฒนาระบบภาษี และจัดให้มีกองทุนสนับสนุน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ทำความดี	1) มีระบบภาษี และกองสนับสนุนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ทำความดี	1) ประชาชนทั่วไป	1) รัฐบาล
		3) เสริมสร้างความซื่อตรงในระบบเลือกตั้ง	3.1) สร้างความเข้มแข็งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถทำงานตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1) คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) มีข้อร้องเรียนน้อยลง 3) ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากขึ้น	1) คณะกรรมการการเลือกตั้งทุกระดับ	1) ผู้บริหารของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
			3.2) สร้างหลักประกันความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	1) คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นอิสระอย่างแท้จริง	1) ฝ่ายบริหาร 2) พรรคการเมือง 3) ประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	1) ฝ่ายบริหารและพรรคการเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	3) เสริมสร้างความซื่อตรงในระบบเลือกตั้ง	3.3) สร้างเครือข่ายภาคประชาชนทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	1) มีเครือข่ายภาคประชาชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ครอบคลุมทุกจังหวัด	1) ภาคประชาสังคม 2) องค์กรพัฒนาเอกชน 3) สื่อมวลชนทุกแขนง	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) สื่อมวลชน 3) ภาคประชาสังคม
			3.4) เสริมสร้างพันธะสัญญาของคณะกรรมการการเลือกตั้งในทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ เป็นกลาง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ	1) ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากขึ้น 2) ข้อเรียกร้องในการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีลดลง	1) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของ กกต.	1) ผู้บริหารของ กกต.
			3.5) ติดตามและสร้างหลักประกันว่าผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งทุกคนดำเนินการตามมาตรฐานจริยธรรมในการเลือกตั้ง	1) ผู้สมัครที่ถูกลงโทษจากการทุจริตเลือกตั้งมีลดลง	1) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง 2) พรรคการเมืองทุกพรรค	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) ตำรวจ 3) เครือข่ายประชาชนติดตามการเลือกตั้ง
			3.6) ให้จัดพิมพ์และเผยแพร่มาตรฐานจริยธรรมในการเลือกตั้งสู่สาธารณชนผ่านทางสื่อมวลชนทุกแขนง	1) สาธารณะชนมีความรู้เรื่องมาตรฐานจริยธรรม ในการเลือกตั้ง	1) สาธารณชน 2) สื่อมวลชน และพรรคการเมือง	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) สื่อมวลชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	4) เสริมสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยการพัฒนาความซื่อตรงให้เกิดขึ้นในวัฒนธรรมทางการเมือง	4.1) ดำเนินโครงการที่ให้การศึกษากับผู้นำ นักการเมือง และสาธารณชนถึงพิษภัยของการทุจริตในทางการเมือง	1) ความเชื่อมั่นต่อสถาบันการเมืองการปกครองดีขึ้น	1) นักการเมืองทุกคน	1) พรรคการเมือง 2) ประชาชน 3) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
			4.2) มีคู่มือให้ความรู้เรื่องการทุจริตในทางการเมือง	1) ประชาชนมีความรู้เรื่องชนิดและรูปแบบการทุจริตในทางการเมือง	1) นักการเมืองทุกคน	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) คณะกรรมการวินัยของพรรคการเมือง 3) คณะกรรมาธิการจริยธรรมของรัฐสภา
			4.3) สร้างกฎ ระเบียบภายในพรรคการเมืองเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกพรรคเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริต	1) ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อนักการเมืองและพรรคการเมืองดีขึ้น	1) นักการเมืองทุกคน	1) คณะกรรมการวินัยของพรรคการเมือง
			4.4) มั่นใจได้ว่าเกณฑ์ในการคัดเลือกคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ คนที่ซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ และไว้วางใจได้	1) ภาพลักษณ์ของนักการเมืองดีขึ้น	1) นักการเมืองทุกคน	1) ผู้บริหารพรรคการเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	5) เสริมสร้างภาพลักษณ์และสำนึกรับผิดชอบของพรรคการเมืองและนักการเมือง	5.1) จัดตั้งคณะกรรมการความซื่อตรงของพรรคการเมืองทุกพรรค	1) มีคณะกรรมการความซื่อตรงของพรรค	1) พรรคการเมือง 2) สมาชิกพรรคการเมือง	1) พรรคการเมือง
			5.2) ให้พรรคการเมืองทุกพรรคมีค่านิยมร่วม เช่น ความโปร่งใส ตรงไปตรงมา รับผิดชอบ ไว้วางใจได้ พร้อมให้บริการ และยึดมั่นในพันธะสัญญา โดยให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกพรรคทุกคน	1) มีหลักฐานว่าพรรคการเมืองมีการกำหนดค่านิยมร่วมและเผยแพร่ให้สมาชิกพรรครับรู้และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน	1) พรรคการเมือง 2) สมาชิกพรรคการเมือง	1) ผู้บริหารพรรคการเมือง 2) นายทะเบียนพรรคการเมือง
			5.3) จัดทำหลักสูตรอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำพรรคการเมือง สมาชิกและผู้สมัครถึงความสำคัญของการยึดมั่นเรื่องความซื่อตรง	1) มีหลักสูตรอบรม 2) มีผู้เข้ารับการอบรม	1) พรรคการเมือง 2) สมาชิกพรรคการเมือง	1) ผู้บริหารพรรคการเมือง 2) นายทะเบียนพรรคการเมือง 3) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
			5.4) กำหนดกฎระเบียบและกลไกที่เหมาะสมสำหรับจัดการกับความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนที่มีต่อพรรคการเมือง	1) มีกฎ ระเบียบ และมีการติดตามตรวจสอบ	1) พรรคการเมือง	1) ผู้บริหารพรรคการเมือง 2) นายทะเบียนพรรคการเมือง 3) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	6) ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อช่วยเสริมสร้างพันธะภาระและความเข้าใจของสมาชิกรัฐสภา และนักการเมือง ต่อเรื่องความซื่อตรงตามบทบาทและความรับผิดชอบ	6.1) กำหนดมาตรการหรือปรับประมวลจริยธรรมของฝ่ายบริหารและของสมาชิกรัฐสภา	1) มีประมวลจริยธรรมของฝ่ายบริหารและสมาชิกรัฐสภาที่มีความทันสมัย	1) ฝ่ายบริหารและข้าราชการ (สมาชิกรัฐสภา,ฝ่ายนิติบัญญัติ)	1) รัฐมนตรี 2) นายกรัฐมนตรี 3) รัฐสภา 4) สำนักนายกรัฐมนตรี
			6.2) เสนอการบูรณาการประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภาที่รวมทัศนคติของการบริการประชาชนและการปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิต รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการทุจริต การประพฤติมิชอบและการใช้อำนาจมิชอบ ตลอดจนสร้างความมั่นใจได้ว่าสาธารณชนและสื่อมวลชนได้ให้ความสนใจเรื่องนี้	1) สาระสำคัญของประมวลจริยธรรมได้ครอบคลุมประเด็นการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน การไม่ทุจริตและความซื่อตรง เป็นต้น ตลอดจน มีการเผยแพร่สู่ภาคประชาชน	1) ฝ่ายบริหารและข้าราชการ (สมาชิกรัฐสภา,ฝ่ายนิติบัญญัติ)	1) ประธานสภาผู้แทนราษฎร 2) ประชาชน 3) วุฒิสภา 4) ผู้นำของฝ่ายนิติบัญญัติ
			6.3) สร้างความมั่นใจได้ว่าสมาชิกรัฐสภาทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของรัฐสภาไม่ว่าในการอภิปรายในสภาฯ และพฤติกรรม รวมถึงยึดมั่นกับประมวลจริยธรรม	1) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ทำผิดมาตรฐานจริยธรรมลดลง	1) สมาชิกรัฐสภาทั้งหมด	1) ประธานสภาผู้แทนราษฎร 2) ประธานวุฒิสภา 3) กรรมาธิการความซื่อตรงของสภา
			6.4) จัดพิมพ์ประมวลจริยธรรมในรูปแบบที่อ่านง่าย จัดเก็บง่าย แจกจ่ายง่าย	1) มีเอกสารประมวลจริยธรรมที่อ่านง่ายและแจกจ่ายอย่างทั่วถึง	1) สมาชิกรัฐสภา 2) ภาคประชาชน	1) รัฐสภา

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	6) ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อช่วยเสริมสร้างพันธะภาระและความเข้าใจของสมาชิกรัฐสภา และนักการเมือง ต่อเรื่องความซื่อตรงตามบทบาทและความรับผิดชอบ	6.5) กำหนดหลักสูตรเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อตรงสำหรับสมาชิกรัฐสภาและจัดการอบรมเป็นระยะ	1) มีหลักสูตรเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อตรงสำหรับสมาชิกรัฐสภา	1) สมาชิกรัฐสภา	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง (ศูนย์คุณธรรมและผู้ตรวจการแผ่นดิน) ด้วยความร่วมมือของรัฐสภา 2) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 3) ผู้บริหารพรรคการเมือง
			6.6) ขยายช่องทางที่สาธารณชนจะเข้าถึงประเด็นเรื่องความซื่อตรงในทางการเมืองและการบริหารโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์และเว็ปไซต์ เป็นต้น	1) มีช่องทางการให้ข้อมูลและรับข้อมูลจากประชาชนอย่างทั่วถึงและกว้างขวาง	1) นักการเมือง	1) องค์กรทุกแห่ง
				2) ประชาชนมีความตระหนักในเรื่องความซื่อตรงทางการเมือง	1) สาธารณชน	1) ทุกภาคส่วน
			6.7) พัฒนาเว็ปไซต์ในเรื่องความซื่อตรง ศีลธรรม และจริยธรรมตลอดจนประเด็นการเมือง	1) มีเว็ปไซต์ที่ให้ความรู้ในเรื่องความซื่อตรง ศีลธรรม และจริยธรรม	1) นักการเมือง 2) สาธารณชน	1) รัฐสภา
			6.8) สร้างความมั่นใจว่าผู้บริหารพรรคการเมืองในทุกระดับเข้าร่วมรับการอบรมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อตรง	1) มีผู้เข้ารับการอบรมจากภาคการเมืองทุกระดับ 2) ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อตรง	1) ผู้บริหารพรรคการเมืองในทุกระดับ	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) ผู้บริหารพรรคการเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	6) ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมทางสังคมเพื่อช่วยเสริมสร้างพันธะภาระและความเข้าใจของสมาชิกรัฐสภา และนักการเมือง ต่อเรื่องความซื่อตรงตามบทบาทและความรับผิดชอบ	6.9) กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ารับการอบรมในหลักสูตรเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อตรงทุกคนโดยเป็นคุณสมบัติพื้นฐาน	1) มีการกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจน	1) ผู้บริหารพรรคการเมืองในทุกระดับ	1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง 2) ผู้บริหารพรรคการเมือง
			6.10) สร้างดัชนีวัดพฤติกรรมของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งและมีการนำไปวัดระดับความซื่อตรงอย่างต่อเนื่อง	1) มีดัชนีวัดพฤติกรรมความซื่อตรงของสมาชิกรัฐสภา 2) มีการประเมินพฤติกรรมเป็นระยะ 3) เผยแพร่สู่สาธารณชน	1) สมาชิกรัฐสภาทุกคน	1) รัฐสภา

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการเมืองการปกครอง	1) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองได้รับความเชื่อถือจากสังคม 2) เพื่อให้สถาบันการเมืองการปกครองมีบทบาทนำในการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	7) เสริมสร้างความโปร่งใส ปิดหนทาง และโอกาสในการทุจริตประพฤติมิชอบ และใช้อำนาจโดยมิชอบ	7.1) เสริมสร้างกระบวนการของการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินหนี้สินของสมาชิกรัฐสภาและฝ่ายบริหารให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น	1) มีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินหนี้สินอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่มีสถิติของการละเลยการปฏิบัติ	1) สมาชิกรัฐสภาทุกคน	1) คณะรัฐมนตรี 2) รัฐสภา
			7.2) กำหนดกฎ ระเบียบและมีกลไกในการทำให้สมาชิกรัฐสภา นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี ถูกตรวจสอบได้โดยสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) มีกฎระเบียบที่เอื้อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติได้	1) สมาชิกรัฐสภา 2) ฝ่ายบริหาร	1) รัฐสภา 2) คณะรัฐมนตรี
			7.3) เสริมสร้างประมวลจริยธรรมของคณะรัฐมนตรีให้มีประสิทธิภาพ	1) มีประมวลจริยธรรมของคณะรัฐมนตรีที่นำไปปฏิบัติได้จริง	1) ฝ่ายบริหาร 2) สมาชิกรัฐสภา	1) รัฐสภา 2) คณะรัฐมนตรี
			7.4) บังคับใช้มาตรการ ห้ามฝ่ายบริหารเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจ (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) ให้มีประสิทธิผล	1) มีมาตรการห้ามฝ่ายบริหารเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจ 2) ไม่มีนักการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจ	1) ฝ่ายบริหาร	1) คณะรัฐมนตรี

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
6. การเสริมสร้างความซื่อตรงในภาคธุรกิจเอกชน	1) เพื่อลดการทุจริตคอรัปชั่นระหว่างภาคราชการกับภาคธุรกิจเอกชน 2) เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม	1) ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรภาคธุรกิจเอกชน	1.1) ส่งเสริมให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนดำเนินกิจการโดยยึดหลักบรรษัทภิบาล	1) มีองค์กรภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นบรรษัทภิบาลเพิ่มมากขึ้น 2) บริษัทเอกชนมีกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคมมากขึ้น	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
		2) ส่งเสริมให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อตรง รับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.1) สร้างมาตรการจูงใจด้วยการยกย่องเชิดชูองค์กรธุรกิจเอกชนต้นแบบ	1) มีธุรกิจเอกชนที่ได้รับการยกย่องเรื่องความซื่อตรง	1)องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
			2.2) สร้างมาตรการที่เอื้อให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนสามารถดำเนินกิจการด้วยความซื่อตรง	1) มีกลไกในการเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อตรง	1)องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) รัฐบาล 3) องค์กรพัฒนาเอกชน
			2.3) จัดทำทำเนียบองค์กรภาคธุรกิจเอกชนต้นแบบ	1) มีฐานข้อมูลภาคธุรกิจต้นแบบ	1)องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) รัฐบาล 3) องค์กรพัฒนาเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
6. การเสริมสร้างความซื่อตรงในภาคธุรกิจเอกชน	1) เพื่อลดการทุจริตคอรัปชั่นระหว่างภาคราชการกับภาคธุรกิจเอกชน 2) เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม	3) ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายภาคธุรกิจเอกชนต่อต้านคอรัปชั่น	3.1) ส่งเสริมการรวมตัวเป็นเครือข่ายองค์กรภาคธุรกิจเอกชนและจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรสมาชิกและเครือข่ายทางสังคมอื่น ๆ	1) มีเครือข่ายภาคธุรกิจที่มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง	1)องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) รัฐบาล 3) องค์กรพัฒนาเอกชน
			3.2) ร่วมจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมตามความถนัดและความสนใจขององค์กร	1) ภาคธุรกิจมีกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสังคม	1) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) รัฐบาล 3) องค์กรพัฒนาเอกชน
			3.3) สร้างมาตรการและแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้าร่วมต่อต้านและตรวจสอบการทุจริต คอรัปชั่น	1) มีภาคธุรกิจเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านและตรวจสอบการทุจริตมากขึ้น	1) องค์กรธุรกิจเอกชน	1) องค์กรธุรกิจเอกชน 2) รัฐบาล 3) องค์กรพัฒนาเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
7. การเสริมสร้างจริยธรรมของสถาบันสื่อสารมวลชน	1) เพื่อให้สถาบันสื่อสารมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งในการสร้างค่านิยม สร้างกระแสและกระตุ้นสังคมเรื่องความซื่อตรง	1) นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมเรื่องความซื่อตรง	1.1) สร้างกระแสสังคมเพื่อตรวจสอบ/กดดันบุคคลและองค์กรที่ประพฤติตนไม่ซื่อตรง 1.2) สื่อสารมวลชนต้องทำหน้าที่เป็นองค์กรเฝ้าระวังและจุดประกายทางสังคมเพื่อการติดตามตรวจสอบ 1.3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเอกชนในการเฝ้าระวังติดตาม ตรวจสอบ และต่อต้านบุคคลและองค์กรที่ประพฤติตนไม่ซื่อตรง	1) ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่อง“ความซื่อตรง” มากขึ้น 2) มีเครือข่ายเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบการทุจริต คอรัปชั่น	1) สาธารณชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) สถาบันสื่อสารมวลชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน
		2) ส่งเสริมจรรยาบรรณและจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน	2.1) นำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชนอย่างเคร่งครัด 2.2) ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อสร้างสรรค์ในสื่อทุกประเภท	1) สื่อสารมวลชนได้รับความเชื่อมั่นจากสังคม 2) มีสื่อที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อตรงเพิ่มขึ้น	1) สาธารณชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) สถาบันสื่อสารมวลชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน
		3) ส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสิทธิและหน้าที่อันพึงมีพึงได้ของประชาชน	3.1) จัดทำรายการที่มีเนื้อหาสาระสื่อถึงสิทธิหน้าที่ และสำนึกของพลเมือง	1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง	1) สาธารณชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) สถาบันสื่อสารมวลชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
7. การเสริมสร้างจริยธรรมของสถาบันสื่อสารมวลชน	1) เพื่อให้สถาบันสื่อสารมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งในการสร้างค่านิยมสร้างกระแสและกระตุ้นสังคมเรื่องความซื่อตรง	3) ส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสิทธิและหน้าที่อันพึงมีพึงได้ของประชาชน	3.2) สื่อต้องทำหน้าที่ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ยกย่องเชิดชูคนดี บุคคลต้นแบบด้านความซื่อตรง รวมทั้งพฤติกรรมการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความดีงาม และพอเพียง	1) มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการยกย่องเชิดชูคนดีผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ	1) สาธารณชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) สถาบันสื่อสารมวลชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน
			3.3) สื่อต้องทำหน้าที่ตรวจสอบพฤติกรรมความไม่ซื่อตรงของบุคคลและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะเพื่อสร้างการเรียนรู้ต่อสังคม	1) มีการเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นผลจากการติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมไม่ซื่อตรงทั้งในระดับบุคคลและองค์กร	1) สาธารณชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) สถาบันสื่อสารมวลชน 2) ภาคประชาสังคม 3) ภาคธุรกิจเอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
8. การบริหารจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	1) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความซื่อตรงให้เกิดผลในทางปฏิบัติ 2) เพื่อให้มีกฎหมายที่ทันสมัย สอดคล้องและเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม 3) เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย	1) กำหนดให้ความซื่อตรงเป็นวาระแห่งชาติและวาระประชาชน	1.1) รัฐบาลดำเนินการประกาศให้ยุทธศาสตร์ความซื่อตรงเป็นวาระแห่งชาติ 1.2) รัฐบาลต้องจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอและต่อเนื่องเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความซื่อตรง 1.3) บูรณาการหน่วยงานที่มีพันธกิจเกี่ยวข้องกับความซื่อตรงเพื่อดำเนินการให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความซื่อตรง	1) มีการประกาศนโยบายเรื่องความซื่อตรงเป็นวาระแห่งชาติ 2) สถาบัน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	1) ทุกภาคส่วนในสังคม	1) รัฐบาล 2) องค์กรธุรกิจภาคเอกชน 3) องค์กรภาคเอกชน 4) สถาบัน/องค์กรอิสระ 5) สถาบันตุลาการ 6) ภาคประชาสังคม 7) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคประชาสังคม 8) สส. สว. 9) พรรคการเมือง
		2) บูรณาการกฎหมาย กฎระเบียบ	2.1) ดำเนินการทบทวน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบให้ทันสมัย สอดคล้องและเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม 2.2) ริเริ่มให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบเกี่ยวกับความซื่อตรงและบังคับใช้อย่างจริงจัง 2.3) บูรณาการกฎหมาย กฎ ระเบียบ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ขององค์กรตรวจสอบเพื่อให้สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างแท้จริง	1) มีการประกาศนโยบายเรื่องความซื่อตรงเป็นวาระแห่งชาติ 2) สถาบัน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	1) ทุกภาคส่วนในสังคม	1) รัฐบาล 2) องค์กรธุรกิจภาคเอกชน 3) องค์กรภาคเอกชน 4) สถาบัน/องค์กรอิสระ 5) สถาบันตุลาการ 6) ภาคประชาสังคม 7) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคประชาสังคม 8) สส. สว. 9) พรรคการเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
9. การเพิ่มบทบาทภาคีเครือข่ายและพัฒนากลไกทางสังคมเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง	1) เพื่อให้ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความซื่อตรง	1) ร่วมกันพัฒนาสมาชิกในองค์กร/ชุมชนให้มีคุณภาพและศักยภาพตามแนวทางความซื่อตรง	1.1) ภาครัฐปรับระบบและวิธีการทำงานโดยบูรณาการทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง 1.2) ส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบภายในขององค์กรภาครัฐ 1.3) ส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบจากภายนอก โดยภาคประชาชน 1.4) ภาคประชาชนรวมตัวกันพัฒนาคุณภาพสมาชิกในชุมชน 1.5) ภาคธุรกิจเอกชนดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อตรงตามหลักบรรษัทภิบาล โดยคำนึงถึงความเป็นมิตรต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1) ภาครัฐและภาคีจะเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เพิ่มมากขึ้น 2) จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการโดยเครือข่าย	1) ภาครัฐ 2) ภาคประชาชน 3) ภาคธุรกิจเอกชน	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง 2) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประเด็นยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์	มาตรการ	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ	กลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงาน/องค์กรผู้รับผิดชอบ
9. การเพิ่มบทบาทภาคีเครือข่ายและพัฒนากลไกทางสังคมเพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง	1) เพื่อให้ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความซื่อตรง	2) ส่งเสริมการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทางสังคม	2.1) ส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกัน 2.2) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดการความรู้ร่วมกันระหว่างองค์กร 2.3) ส่งเสริมให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง 2.4) ส่งเสริมให้มีศูนย์ประสานงานเพื่อการบริหารจัดการเครือข่ายความซื่อตรงในทุกระดับ ทั้งท้องถิ่น ภูมิภาคและส่วนกลาง	1) มีการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกัน 2) มีชุดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคม 3) องค์กรเครือข่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4) มีศูนย์ประสานงานเพื่อการบริหารจัดการเครือข่ายความซื่อตรงในทุกระดับ ทั้งท้องถิ่น ภูมิภาคและส่วนกลาง	1) ภาคประชาสังคมและองค์กรสาธารณะประโยชน์ 2) สื่อสารมวลชน 3) องค์กรพัฒนาเอกชน 4) องค์กรภาคธุรกิจเอกชน 5) ภาครัฐ 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1) ศูนย์ประสานงานเครือข่ายความซื่อตรง

4.2 ตัวชี้วัดความซื่อตรง ในการจัดทำตัวชี้วัดความซื่อตรงนั้น นักวิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาวรรณกรรมและการประชุมเสวนากลุ่มต่าง ๆ ในทุกภูมิภาคของประเทศไทยมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งสามารถจัดแบ่งตัวชี้วัดความซื่อตรงของบุคคลได้เป็น 3 มิติ คือ

1) ตัวชี้วัดพื้นฐาน (Fundamental Indicators) ซึ่งทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อแสดงถึงการมี “ความซื่อตรง”

2) ตัวชี้วัดสำหรับผู้เป็นสมาชิกขององค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งต้องมีมากกว่าคุณสมบัติที่สอดคล้องกับคุณลักษณะพื้นฐาน เพราะสิ่งที่ต้องมีเพิ่มขึ้นในฐานะที่มีความรับผิดชอบมากขึ้นและต้องทำภารกิจให้หน่วยงาน องค์กร สถาบันที่ตนสังกัดอยู่ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร/หน่วยงานหรือสถาบันนั้น ซึ่งตัวอย่างในส่วนนี้ เช่น คุณลักษณะที่พึงมีของผู้ทำงานในภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และในสถาบันต่าง ๆ

3) ตัวชี้วัดสำหรับกลุ่มวิชาชีพ ทั้งนี้เพราะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะจำต้องมีคุณลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้อื่นที่มิได้ทำหน้าที่นี้ เพราะต้องรับผิดชอบต่องานเฉพาะ เช่น นักการเมือง แพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี นักกฎหมาย ผู้พิพากษา และครู อาจารย์ เป็นต้น บุคคลกลุ่มนี้มีส่วนทำให้การตัดสินใจหรือการทำงานของเขามีผลกระทบต่อผู้อื่น ทั้งบวกและลบและบางกรณีอาจถึงชีวิต ฉะนั้น คุณลักษณะเบื้องต้นและคุณลักษณะในฐานะสมาชิกองค์กร ควรเป็นคุณลักษณะของกลุ่มนี้ด้วย พร้อมกับต้องมีคุณลักษณะที่เพิ่มในฐานะผู้ปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะนั้น ๆ

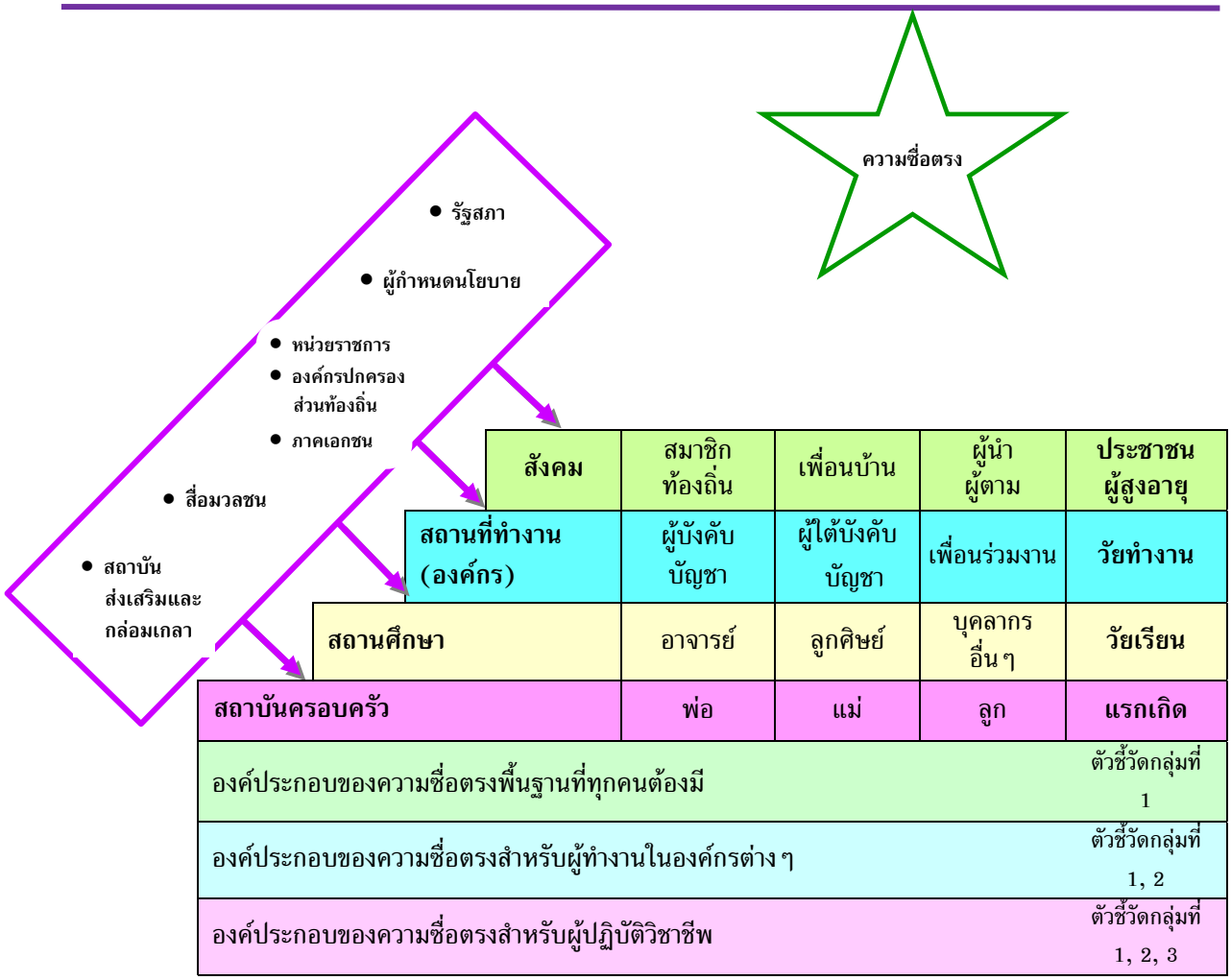

ภาพ 3 : ภาพการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความซื่อตรง

ดังนั้น ตัวชี้วัดความซื่อตรงสำหรับบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม จึงมีความเกี่ยวข้องกันเพราะผู้อยู่ในกลุ่มวิชาชีพ จะใช้ตัวชี้วัดความซื่อตรงที่รวมของกลุ่ม 1 และ 2 ด้วย ดังภาพต่อไปนี้

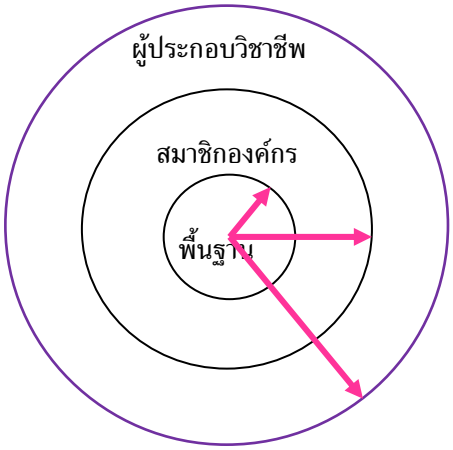

ภาพ 4 : กลุ่มตัวชี้วัด

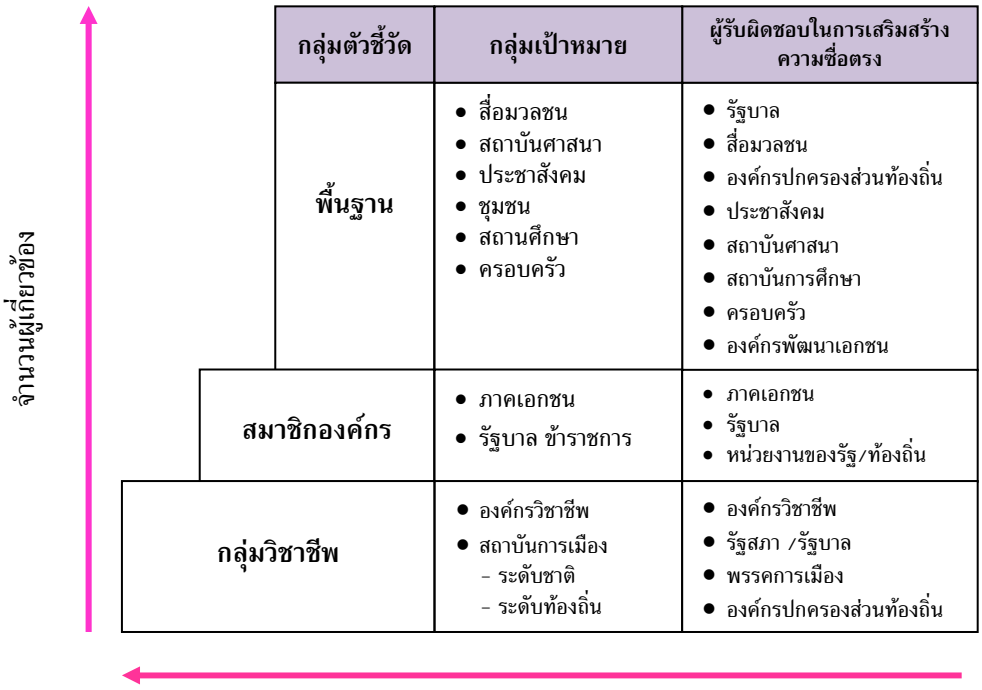

ภาพ 5 : ตัวชี้วัดความซื่อตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
และผู้รับผิดชอบในการเสริมสร้างความซื่อตรง

ตาราง 2 : ตัวชี้วัดความซื่อตรงบนพื้นฐานของลักษณะ/บทบาทในสังคม 3 กลุ่ม

บทบาท ในสังคม	ประเภท ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด
1) ประชาชนทั่วไป	พื้นฐาน	1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีปทัสถาน 3. ไม่คดโกง 4. ปฏิบัติตามกฎหมาย 5. มีวินัย 6. มีความรับผิดชอบ 7. รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง 8. ตรงไปตรงมาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 9. มีความวิริยะอุตสาหะ 10. อดทน อดกลั้น 11. มีวาจาสัตย์ รักษาคำพูด 12. ไม่โกหก

บทบาท ในสังคม	ประเภท ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด
2) ข้าราชการ/ ผู้ปฏิบัติงานใน ภาคเอกชน	สมาชิก องค์กร	1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีปทัสถาน 3. ไม่คดโกง 4. ปฏิบัติตามกฎหมาย 5. มีวินัย 6. มีความรับผิดชอบ 7. รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง 8. ตรงไปตรงมาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 9. มีความวิริยะอุตสาหะ 10. อดทน อดกลั้น 11. มีวาจาสัตย์ รักษาคำพูด 12. ไม่โกหก 13. โปร่งใส ตรวจสอบได้ 14. ตรงต่อเวลา 15. มีความยุติธรรม 16. ทำงานให้สำเร็จ 17. เป็นที่น่าเชื่อถือและศรัทธาจากคนทั่วไป 18. แนะแนวทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชา 19. ห้ามมิให้ผู้อื่นกระทำผิด
3) ผู้มีวิชาชีพเฉพาะ ต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ครู อาจารย์ ผู้พิพากษา ทนายความ สถาปนิก วิศวกร นักการเมือง ระดับชาติ นักการเมืองระดับ ท้องถิ่น ฯลฯ	วิชาชีพ	1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต *(จริงใจ ไม่หลอกลวง)* 2. มีปทัสถาน *(มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นแบบแผนสำหรับยึดถือปฏิบัติในสังคม)* 3. ไม่คดโกง 4. ปฏิบัติตามกฎหมาย 5. มีวินัย *(ยึดมั่นในกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติ)* 6. มีความรับผิดชอบ *(ยอมรับผลทั้งบวกและลบ)* 7. รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง*(สิ่งที่ต้องทำตามหน้าที่ที่กำหนด)* 8. ตรงไปตรงมาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 9. มีความวิริยะอุตสาหะ *(มีความขยัน หมั่นเพียร)* 10. อดทน อดกลั้น 11. มีวาจาสัตย์ รักษาคำพูด 12. ไม่โกหก

บทบาท ในสังคม	ประเภท ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด
3) ผู้มีวิชาชีพเฉพาะต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ครู อาจารย์ ผู้พิพากษา ทนายความ สถาปนิก วิศวกร นักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับท้องถิ่น ฯลฯ	วิชาชีพ	13. โปร่งใส ตรวจสอบได้ 14. ตรงต่อเวลา 15. มีความยุติธรรม*(ไม่เอนเอียงเข้าข้าง ชอบด้วยเหตุผล เที่ยงธรรม)* 16. ทำงานให้สำเร็จ 17. เป็นที่น่าเชื่อถือและศรัทธาจากคนทั่วไป *(ได้รับความไว้วางใจ เลื่อมใสและได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป)* 18. แนะแนวทางที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชา 19. ห้ามมิให้ผู้อื่นกระทำผิด 20. จรรยาบรรณวิชาชีพ *(ประมวลความประพฤติสำหรับบุคคลในแต่ละสาขาอาชีพ)*

หลังจากนั้นจึงจัดทำเป็นแบบสำรวจเพื่อทำการสำรวจตนเองได้หรือสามารถนำไปสอบถามประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความซื่อตรงในภาพรวมก็ได้

ส่วนตัวชี้วัดอีกประเภทหนึ่ง พิจารณาจากดัชนีวัดความซื่อตรงของโลก ตามแนวคิดของ The Global Integrity Index ประกอบไปด้วย ประเด็นสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การมีอยู่ของกลไกในการเสริมสร้างความซื่อตรง (existence) การมีกลไกความซื่อตรงของสาธารณชน การมีกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ที่เสริมสร้างความซื่อตรง และสถาบันที่ส่งเสริมสำนึกรับผิดชอบของสาธารณชน สถาบันบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงระบบและกระบวนการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น

2. ประสิทธิผลของกลไกต่างๆ ในข้อ 1 (effectiveness)

3. ช่องทางการเข้าถึงกลไกต่างๆ ของประชาชน (access)

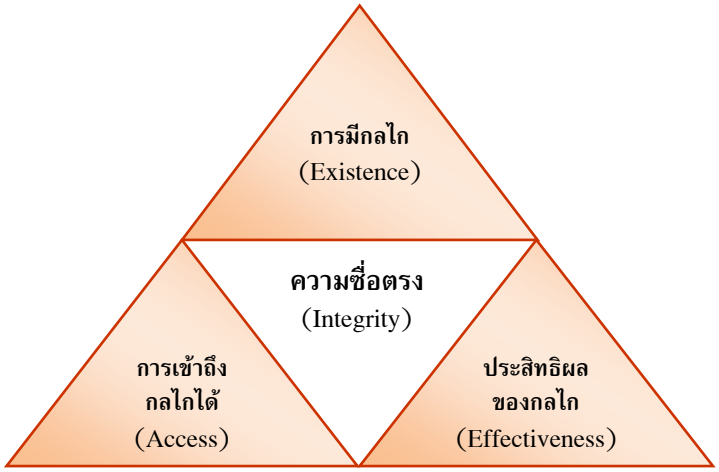

ภาพ 6 : การวัดความซื่อตรงในระดับประเทศ

เพื่อให้เกิดสังคมแห่งความซื่อตรง คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยแบ่งการเสนอแนะ ออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อเสนอแนะเชิงหลักการ 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 3) ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร และ 4) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงหลักการ

เพื่อสัมฤทธิ์ผลในการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทย คณะผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงหลักการ ดังนี้

1) การเสริมสร้างความซื่อตรง ควรใช้กระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) โดยสถาบันหลักของสังคมทุกสถาบันต้องเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่หน่วยทางสังคมที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัว ผู้นำครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างด้านความซื่อตรง มีการอบรมสั่งสอนขัดเกลาเด็กเยาวชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ชี้ให้เห็นผลดีผลเสียที่เกิดจากความซื่อตรงและไม่ซื่อตรง ขยายผลสู่หน่วยทางสังคมขนาดใหญ่ขึ้น ได้แก่ ชุมชน หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ

2) กระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในลักษณะร่วมมือและประสานเชื่อมร้อยกันอย่างเป็นระบบในทุกภาคส่วน กลุ่มที่จำเป็นต้องเน้นให้มาก คือกลุ่มเด็กเยาวชน แต่อย่างไรก็ตาม คนทุกเพศทุกวัย ทุกสถานะ ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการ

กล่อมเกลาทางสังคม อาทิเช่น พ่อแม่ผู้ปกครองซึ่งต้องเป็นแบบอย่างด้านความซื่อตรงนั้น นอกจากทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กเยาวชนด้วยวาจาแล้ว ต้องประพฤติตนเป็นคนซื่อตรงทั้งในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่การงาน เช่นนี้จึงนับเป็นการกล่อมเกลาพ่อแม่ผู้ปกครองไปพร้อม ๆ กับการกล่อมเกลาเด็กเยาวชน

3) ส่วนหนึ่งของกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม คือ การร่วมกันค้นหาปทัสฐาน หรือบรรทัดฐาน (Norm) ด้านความซื่อตรงที่สังคมให้การยอมรับร่วมกัน จากนั้นทำการเผยแพร่รณรงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน รวมไปถึงการปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ของคนในสังคมให้สอดคล้องกับปทัสฐานดังกล่าว

4) เครื่องมือหลักสำหรับการกล่อมเกลาทางสังคม ได้แก่ หลักธรรมทางศาสนาต่าง ๆ หลักราชการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชดำริ พระบรมราโชวาทและหลักความพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมไปถึงขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีอันดีงามของสังคมไทย

5) แบบอย่างความซื่อตรงจากผู้นำทุกระดับ จำเป็นต้องมีสำหรับกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม เพื่อให้เห็นเป็นตัวอย่างที่สัมผัสจับต้องได้ในวิถีชีวิตจริง นับเป็นสื่อที่สามารถแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนรณรงค์เพื่อเสริมสร้างความซื่อตรงได้ในตัวเอง อันจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และนำไปเป็นแบบอย่างในด้านความซื่อตรงได้อย่างแท้จริง

6) ระบบและกระบวนการยกย่อง เชิดชู ดูแลคนดีที่ซื่อตรง ต้องเกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ ในขณะเดียวกันระบบและกระบวนการลงโทษผู้ที่ไม่ซื่อตรงต้องมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ทั้งการลงโทษตามกฎหมาย และการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) เพื่อเป็นแบบอย่างและให้เกิดความเกรงกลัวโทษและผลที่เกิดจากความไม่ซื่อตรง พร้อม ๆ ไปกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่คนดีที่ซื่อตรง และสร้างแรงจูงใจสำหรับการประพฤติตนเป็นคนซื่อตรง อันเป็นการสร้างสังคมคุณธรรมความซื่อตรง ที่สมาชิกในสังคมเห็นคุณค่า “ความซื่อตรง” และยึดถือประพฤติปฏิบัติตนทั้งในวิถีชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่การงาน

7) การติดตามตรวจสอบและกดดันจากสังคมจะเป็นส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความซื่อตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำนั้นจำเป็นต้องมีความโปร่งใส โดยมีระบบเฝ้าระวังและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ซึ่งนอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังผูกพันให้ต้องปฏิบัติตาม “กฎเกณฑ์ กติกาทางสังคม” ที่จะมีส่วนหล่อหลอมให้เกิด “ผู้นำ

ที่เป็นแบบอย่างความซื่อตรง” ได้ ฉะนั้น ระบบเฝ้าระวัง และสื่อมวลชนต้องให้ความสำคัญในการสื่อสารและสะท้อนภาพผู้นำต่อสาธารณะ

8) การสร้างภาคีเครือข่ายความซื่อตรง เพื่อให้เกิดพลังในการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคม เพราะนอกจากการรวมกลุ่มของสมาชิกที่ซื่อตรงแล้ว ควรมีกิจกรรมร่วมกันในการเผยแพร่รณรงค์ และขยายเครือข่ายความซื่อตรงให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

9) ส่วนสนับสนุนการเสริมสร้างความซื่อตรง ได้แก่ ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างความซื่อตรงในสังคมไทยได้ภายใต้บริบทของแต่ละสถาบัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความซื่อตรงให้เป็นวาระแห่งชาติและประชาชน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนในประเด็นนี้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

2) รัฐบาลต้องกำหนดเป็นนโยบายในการจัดทำแผนความซื่อตรงแห่งชาติ และนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นผลโดยเร็ว

3) จัดโครงสร้างและกลไกในการขับเคลื่อนแผนความซื่อตรง โดยมีการยกระดับหน่วยงานประสานงานให้มีความเป็นอิสระ ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกภาคส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ รับผิดชอบในการขับเคลื่อนเรื่องการเสริมสร้างความซื่อตรง

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

1) จัดให้มีกลไกในการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อบูรณาการภารกิจและทรัพยากรในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเร็วที่สุด

2) ทุกภาคส่วนทั้งการเมือง รัฐบาล ราชการ เอกชน สื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ ต้องประกาศเป็นวาระแห่งชาติและวาระประชาชนในการขับเคลื่อนเรื่องการเสริมสร้างความซื่อตรงในทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

3) นำร่างแผนความซื่อตรงแห่งชาติที่คณะผู้ศึกษาวิจัยได้จัดทำไว้ไปพัฒนาสู่การปฏิบัติ

4) จัดทำและปรับปรุงแผนความซื่อตรงแห่งชาติเป็นระยะให้ทันสมัย พร้อมทั้งนำไปปฏิบัติให้เกิดในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิผล

5) แต่ละหน่วยงานควรแปลงแผนความซื่อตรงแห่งชาติสู่การปฏิบัติตามภารกิจและบริบทขององค์กรหรือชุมชน โดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลัก

6) ควรมอบหมายให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการพัฒนาแผนความซื่อตรงแห่งชาติ และติดตามการปฏิบัติ โดยดำเนินการร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ที่มีภารกิจด้านนี้อยู่แล้ว

7) รัฐบาลควรวัดระดับความซื่อตรงของหน่วยงานภาครัฐและระดับความซื่อตรงของประชาชน เพื่อรายงานสถานการณ์ความซื่อตรงของชาติโดยจำแนกเป็นภาคส่วนต่าง ๆ และนำเสนอให้สาธารณชนทราบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1) ควรมีการวิจัยถึงแนวทางการนำยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ สู่การปฏิบัติ ตลอดจนเรียนรู้จากประสบการณ์ของนานาประเทศ เพื่อจัดทำกรณีตัวอย่างในการปฏิบัติที่มีสัมฤทธิผล

2) ควรมีการศึกษาวิจัยกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) ในภาคส่วนต่าง ๆ

3) ควรวิจัยประเมินผลการนำนโยบายและการปฏิบัติตามแผนความซื่อตรงแห่งชาติเพื่อการปรับปรุงที่ดีขึ้น

4) ควรวิจัยเพิ่มเติมเพื่อทบทวนและพัฒนาตัวชี้วัดความซื่อตรงในระดับบุคคลและประเทศ

สถาบันพระปกเกล้า
King Prajadhipok's Institute
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารบี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9598 โทรสาร 0-2143-8177
http://www.kpi.ac.th